Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GERANT:

NĂM THỨ 11 — SỐ 1120 — 二五年九月初九日 — NGÀY THỨ BA 12 OCTOBRE 1937

TIẾNG-DÂN

GIÁ BÁO: MỖI SỐ 0$04
TRONG NƯỚC: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.10 — Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7$00 — Sáu tháng 3$60
NGOẠI QUỐC: Một năm 11$00 — Sáu tháng 6$00
Mua báo và đăng quảng-cáo xin trả tiền trước.

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY
Số 123, đường Đông-ba, HUẾ
Điện-thoại số 62 — Đánh giây thép: TIENGDAN HUE
Quản-lý TRẦN ĐÌNH PHIÊN

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° A9964

Dưới chánh thể độc tài, không có học giả xuất sắc.

KHOA-HỌC DƯỚI chánh-thể độc-tài

(Bước lui của khoa-học nước Đức)

(Tiếp theo)

Những việc kỳ dời dưới chánh thể độc tài

Ở dưới trạng huống chánh trị cay nghiệt, tự nhiên xảy ra lắm chuyện buồn cười, như:

1/ Trong danh mục y dược chữa bệnh, phần đối dùng thuốc tiêm, vi thuốc tiêm ấy phần nhiều là do y sư Gio thái phát minh ra.

2/ Trong y giới thêm có bọn thầy thuốc bùa bóng, trên tạp chí y học hết sức công kích và bài xích các nhà vĩ nhân cận đại nước Đức như Rudolf Virchow, vì hình mạo giống người Gio thái, Behring vì có dùng người con gái Gio thái giúp việc, cũng bị chúng mắng chửi tàn tệ.

Tiếng phản đối của các nhà khoa học

Khoa học ở nước Đức là khoa học truyền thống, gầy dựng vun trồng đã nhiều đời, nay học giả ở dưới cái ách trói buộc và khinh rẻ ấy, lẽ tự nhiên lòng hờn giận chứa ngầm ngầm. Các giáo thọ còn sót ở nước Đức, đến lúc nhịn chịu không nổi cũng thốt ra những tiếng kêu bất bình, như Hoche giáo thọ trường Đại học Freiburg là một nhà tâm lý học trứ danh, năm 1934, trong bản sách «Tự truyện» có mấy bài «nhà khoa học dưới tư tưởng tôn giáo», «vật lý học của phái phục bích», v. v. trong có nhiều đoạn châm phúng gắt gao.

Một nhà ngoại khoa trứ danh Sa-nhi-ba-lô, diễn thuyết tại khoa học y học niên hội, cũng ra sức biện hộ cho chân lý khoa học, bài xích kẻ thứ ba nào dám xâm phạm đến chỗ tôn nghiêm của chân lý khoa học. Tiên sinh nói:

«Muốn lọc cho khoa học được trong sạch, không cần nhờ sức đâu ở ngoài. Khoa học là một sự nghiệp vĩ đại nhứt trong các sự nghiệp cách mạng. Khoa học có cái chân lý của khoa học, như bản thân có phạm đều mậu ngộ, chỉ dùng năng lực tự thân khoa học mà cải chánh. Hiện con đường chúng ta đương đi đây, không phải là đường khoa học, phong khí khoa học tự nhiên, phong khí đường mới y học, rõ là con đường không mục đích».

Sa tiên sanh ở địa vị y học nước Đức và cả thế giới, danh vọng cao trọng, toàn cầu đều chú ý, nên câu nói của tiên sanh ảnh hưởng rất lớn. Vì thế nên quốc xã đảng nghiêm cấm các báo nước Đức không được đăng lời nói trên.

Bước thối lui của khoa học Đức

Kết quả dưới 4 năm chuyên chế của Hitler, ảnh hưởng đến học giới thế nào, chúng ta hãy xem lời phát biểu của Bác sĩ Krisch, một vị giáo thọ «ngư dụng» của đảng quốc xã, đăng trên báo «Xung phong» là cơ quan của quốc xã đảng:

«Hiện tại các trường Đại học nước Đức, đều thiếu những tay giáo thọ có kỹ năng, và kém cả phần số lượng nữa. Trong các lãnh đạo chuyên môn học thuật cũng có cái hiện tượng không tốt là số người giảm sút đi nhiều, chỉ nói riêng về tổng số y-sư cũng từ 40.000 người mà sụt xuống còn 30.500 người!»

Xem đó thấy rõ học thuật nước Đức bị ảnh hưởng chính trị độc tài mà sa sút một cách rõ rệt. Không rõ tạc đạn, độc đạn, tàu bay, xe thiết giáp.... mà Hitler đương ngày đêm lo sắm để thi ngọn xâm lược kia, do ai phát minh ra? không phải là toàn do nhà khoa-học sao? dẫu nhà khoa học ấy là người Gio thái. Nay Hitler nhờ công cụ khoa học làm cho nước Đức hùng cường mà trở áp chế các nhà khoa học, rõ là uống nước quên nguồn, phương chi chính trị đời nay, cũng không rời khoa học mà đứng một mình được.

X. thuật

Ai là kẻ nghĩ đến đồng-bào bị nạn!
Ai là người hăng tâm hăng sản!
Trong nhà có kẻ khóc rên, ai nỡ ngồi ăn ngon lành!
Nhịn vài món tiêu để gởi giúp nạn dân!

CHUYỆN ĐỜI

Chắc cũng là anh «đực rựa» nào đây!

Chắc bẩn các bạn cũng chán biết cái nghề làm báo của chúng tôi nó đưa chúng tôi không có chỗ nào là không đến. Vì nó mà chúng tôi đã từng đi dân các cửa các nhà lớn để phỏng vấn các vị quyền quí cũng như nó đã từng đưa chúng tôi đến những chỗ ngõ hẹp hang cùng, những lập lều tranh, những chỗ ở của các giai cấp mà người ta thường gọi là «hạ tầng xã hội». Cái phận sự nhà báo ấy đưa nhiều bạn đồng nghiệp chúng tôi đến nhà đu chỗ nguy hiểm, như ra cảnh chiến trường để lấy tin tức chiến tranh. Nào cuộc đánh Ý-A, cuộc khởi loạn ở Tây ban nha, mà cho đến ngày nay cuộc Trung-Nhật chiến tranh cũng đều có vết chân các nhà viết báo. Mà cũng vì thế mà đã có bạn đồng nghiệp vô tình mà bỗ xác với những viên đạn, quả bom vô nhân đạo không biết phân biệt người chiến sĩ với nhà phóng sự. Rồ cái nghề làm báo có hồi cũng nguy hiểm thật.

Lại không những nguy hiểm, mà còn lắm hồi khó tính nữa, là phải đi vào những nơi mà người ta thường bảo là không nên vào, như lăn lộn với quần điểm đàng đi lại với phường bất lương, tiếp xúc với xã hội ô trọc. Nhưng cái độ cũng chưa sợ. Bây giờ mình vừa thấy một đồng nghiệp lại dẫn mình vào cái xã hội ô trọc, lại tự đặt mình vào địa vị một người về hạng xưa nay xã hội đã khinh bỉ sỉ nhục, và làm như vậy là để cho tiện việc điều tra. Cái ấy nói thật là can đảm, đáng phục lắm thay! Cũng đáng phục nữa là bạn đồng nghiệp ấy lại là một nữ đồng nghiệp.

Tôi muốn nói nữ đồng nghiệp Song-Thu trong báo MAI, trong Saigon.

Báo MAI hiện nay đương đăng một chuyện phóng sự «10 ngày ở nhà thương Bạc hà», ký tên Song-Thu. Cái nhà thương Bạc hà trong Saigon hình như là một bệnh viện riêng để chữa bệnh phong tình, nhưt là dành để cho các dân bà mãi dâm.. Hạng dân bo nầy lâu nay làm cái đầu đề cho các nhà văn nói đến nhiều lắm, nhưng nói làm sao cho thấu đáo bằng nữ mình cũng có thể sống bởi họ, cái đời của họ. Vì vậy mà bạn đồng nghiệp Song-Thu mới nẩy ra cái ý vào nhà thương Bạc hà. Mà làm sao vào được? Song-Thu vốn là một con gái nhà khuê các ai cho vào ở đó làm gì. Song Thu bèn nẩy ra cái ý làm ra bộ mộ gái lẳng lơ. Song thu thuê một căn nhà ở riêng, tỏ ra nhiều cử chỉ khả nghi để cho tình phong tục để ý mà đến bắt. Nhưng cũng không ai bắt. Song-Thu phải giả vờ một bức thơ gởi đến ông Cẩm, điểm chỉ rằng tại nhà nọ nhà kia có một gái giang hồ lạm thường hay tiếp khách... Cái kế sau nầy thật là đắc ý, vì ngay chiều hôm ấy có thầy đội xếp đến bắt cô Song Thu. Thầy đội lạt chơi ngồng chở Song Thu trên xe đẹp điện về bót. Ngồi lại bót rồi qua nhà thương, phải khai-xét vi-dấu, lấy bản lục xi v. v.. Nghĩa là Song Thu được đặt cái mục đích sống trong nhà thương Bạc hà 15 ngày chung lộn với mấy ả buồn hương bán phấn..

Đó tôi phục bạn đồng nghiệp của tôi là ở chỗ quá dạn vật đó. Nhưng tôi lại càng phục bạn nữ đồng nghiệp của tôi là mình con nhà khuê các, lại có lẽ là một xử nữ chưa chồng, ấy thế mà chịu để cho quan thầy khám nghiệm. Nhưng tôi phục mà tôi không hiểu vì lẽ gì, bạn nữ đồng nghiệp của tôi được đưa tờ cho ở lại bệnh viện, nếu nữ đồng nghiệp là vô sự, không bệnh hoạn chi. Hay là... hay là. thật tình bạn nữ đồng nghiệp cũng cần đến quan thầy thuốc...? Cũng nhân cái mối hoài nghi nầy mà tôi giám chắc rằng Song thu chỉ là cái tên mượn của một anh chàng đực rựa nào đó, chớ không lẽ một người đàn bà mà lại có cái can đảm ấy.

Lục-nhân

PHÒNG THỦ ĐÔNG-DƯƠNG

Sẽ thêm 15 chiếc máy bay qua Bắc-kỳ

Giữa lúc sóng gió nầy, vấn đề phòng thủ Đông-dương, chính phủ Pháp vẫn để ý. Ngoài việc đem binh lính-dương bổ lại số tài sang Thượng hải, nay mai sẽ có 15 chiếc máy bay ở Pháp sang Bắc-kỳ.

Giúp nạn dân

Đức Bảo đại giúp 1500$

T. D. trước có đăng tin đức Bảo đại giúp nạn dân 500$. Nay có tin Ngài giúp 1.500$, và số nầy đã giao cho nội đồng Trung ương cứu tế ở Huế nay mai sẽ gởi ra phủ Thống sứ Bắc kỳ để cấp phát cho nạn dân.

HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG CỨU TẾ NẠN DÂN BẮC KỲ ĐÃ THÀNH LẬP Ở HUẾ

Ngày 30-9-37 có Chỉ chuẩn cho thành lập tại Huế một Hội đồng Trung ương Cứu tế. Cụ Thượng bộ Tài chánh làm Hội trưởng. Quan Thanh tra các việc hành chánh, Phó hội trưởng, ông chủ nhà Banque Đông-dương [illegible] quan Thượng bộ Tài-chính, thơ ký, các cụ Thượng Nam triều và nhiều thân hào trong thành phố làm hội viên.

Một vụ ám sát bằng súng lục tại Nam vang

Theo «SAIGON», đêm 3 Octobre lúc 7 giờ, một tiếng súng nổ tại đường Doudard de Lagrée ở Nam vang (Cao-man), người ta chạy tới nơi ấy thì thấy viên thầu khoán T.P.A. ngồi trên chiếc xe tay kéo, ngã đầu ra, máu tuôn lai láng, người phu xe mặt mày xanh như chàm. Xem kỹ thì viên thầu khoán ấy đã bị có kẻ bắn vào đầu một phát súng lục rồi bỏ chạy.

Ông T. P. A. được chở vào nhà thương, bịnh tình rất nặng. Chưa biết nguyên nhân vì đâu.

QUANH CUỘC TRUNG — NHẬT XUNG-ĐỘT

CHIẾN-TRANH VỚI KINH-TẾ

(Tiếp theo và hết)

Sự nghiệp đầu tư

Chánh sách đối Hoa của người Nhật, về mặt kinh tế xâm lược, không hạn trong một xứ, một xu hướng nào, sự nghiệp đầu tư (xuất tư bản ra làm việc có lợi), nói về đại thể thì Thượng-hải, Hoa Bắc, Đông-tam-tỉnh là nhiều hơn cả.

1) Thượng-hải. — Theo số thống kê chép trong Trung-ương Nhật-báo Nam-kinh ngày 25-7-37, thì ngạch đầu tư của Nhật bản có trên dưới 470.000.000 đồng.

Trong số ấy, nghề dệt chiếm số lớn nhứt là 170.000.000 đồng.

Nghiệp du xuất, nhập	150 000 000 đồng
Kim dung nghiệp	23 000 000 »
Hàng vận nghiệp	18.000 000 »
Tạp hóa chế tạo	15 000 000 »
Văn-hóa	5 000.000 »
Địa-sản	2 000.000 »

Người ra đầu tư tài-sản 135 000 000 »

2) Hoa-Bắc. — Nhật-bản đầu tư ở Hoa-bắc, theo Trung-hoa nhật-báo ra ngày 1-7-37:

A/ Về mặt hình thức chánh

Tá khoản	142 000 000 đồng
Giao thông tá khoản	76.000 000 »
Thiết đạo tá khoản	164 000 000 »
Quân-sự	103.000 000 »
Thực-nghiệp	245 000.000 »
Cọng cả là	703 000 000 »

B/ Hình thức đầu tư

Sơn-đông	140 000 000 đồng
Hà Bắc	43 000.000 »
Cọng là	18.300 000 »

C/ Xí nghiệp phương thức đầu tư

Thanh đảo nghệ phòng chức	50.000.000 đồng
Sơn đông: t ộp diêm, bột, dầu, đồ hộp	150 000.000 »
Thiên-tân: thuốc lá bột, da	35.000.000 »
Các miền Bắc bình hợp tính	212.000 000 »
Tổng kê	1.155 000 000 »

Gần đây có thêm Hưng Trung công ty làm tổng xu Nựu cho sự nghiệp đầu tư ở Hoa Bắc, tư bản điền nghiệp có 8 000.000 đồng, Đại liên Đường có công ty du vận 3 000 000 đồng, hiệp với Trung Nhật Hàng không công ty tư bản có 4.500.000 đồng.

3) Đông-bắc đầu-tư

Đông-bắc đầu tư, theo bản thống kê của người Nhật, tư sản Mãn quốc tổ chức thành lập, đến năm 1935, đã tiến đến số 900.000 đồng, đến năm 1936 trải phiếu thiết lộ Mãn châu phần tăng gia đến 155.000.000 đồng

Trung đông thiết lộ công trái	50.000.000 »
Cổ đông thiết lộ về bên Nhật	17.000.000 »
Mãn thiết quan hệ xã cổ	38 000.000 »
Hợp cọng có trên	282.000.000 »

Nếu hợp với các sự nghiệp khác, có trên 3 tỷ đồng, kể đến năm ngoái (1936) Đông bắc đầu tư của Nhật con số đăng ghê là ngần nào!

Còn tư-nghiệp người Trung-hoa ở Nhật

Ở Đông kinh, Hoành tân, Thiên

(Tiếp qua trang 3 cột 3)

KHÁCH-QUAN

Ngày nhóm Hội-đồng Dân-biểu Trung-kỳ

Số báo trước có đăng tin kỳ nhóm Hội-đồng Dân-biểu năm nay phải hoãn lại. Nay được tin đã có Dụ đức Kim-thượng định đến ngày 3 Novembre là khai hội, ngày 10 Novembre bế mạc. Các ông Dân-biểu phải có mặt tại Huế và đến trình tại bộ Lại ngày 1er Novembre, để qua ngày 2 Novembre vào yết kiến Hoàng-thượng và qua yết-kiến quan Khâm-sứ.

TRUNG — NHẬT CHIẾN-TRANH

Nga sắp tuyên-chiến với Nhật chăng?

HAI QUÂN ĐÁNH NHAU KỊCH LIỆT TẠI THƯỢNG HẢI

Thượng-hải, 5-10 — Từ đêm hôm 3-10 đến nay có nhiều trận kịch chiến khắp các mặt trận tại Thượng hải.

Hồi 3 giờ sáng ngày 4-10 một liên đội quân Nhật ở đường Giang loan và Thủy lôi, có 17 cỗ thiết xa theo sau, tiến đánh Đường gia trạch và Tử chi Đại học đường. Quân Tàu núp chờ cho quân Nhật đến gần mới ứng chiến. Đến 9 giờ ấy thì quân Nhật phải thối lui, bỏ lại hơn 200 xác chết).

QUÂN CỘNG SẢN TÀU LẤY ĐƯỢC VẠN BÌNH TRẤN VÀ LỨC HUYỆN

Tây an, 6-10 — Lộ quân thứ 8 vừa điện về tỉnh Thiểm tây rằng hôm 3-10 họ tiến đánh tan 2000 quân Nhật ở Vạn bình trấn, lấy lại được nơi ấy và bắt được nhiều súng ống cùng giết chết hơn 200 quân Nhật.

Nam-kinh, 5-10 — Theo tin ở phòng giấy của cộ bát lộ quân ở Nam kinh, thì một toán trong lộ quân nầy sáng sớm hôm 1-10 đã lấy lại được Tế huyện.

CUỘC HỘI ĐÀM GIỮA ĐẠI SỨ NGA VỚI TƯỚNG GIỚI THẠCH VÀ VƯƠNG SỦNG HUÊ

Đông kinh, 5-10 — Có tin đồn rằng: Trước khi về Moscou, Đại sứ Nga ở Nam kinh Bogomoloff có hội đàm với Tưởng giới Thạch và Vương sủng Huệ, thảo luận về vấn đề Nga cho Tàu vay tiền. Nga cung cấp những phi cơ cho Tàu, chuyển đến tải ngang qua địa phận Nga những binh khí mà Tàu mua của các nước ngoài.

Có ít người Tàu đoán trước rằng Trung tháng 11-37 nầy, Nga có tuyên chiến với Nhật.

PHẦN THỨ NHẤT TRONG CHƯƠNG TRÌNH XÂM LƯỢC TRUNG HOA CỦA NHẬT ĐÃ THỰC HÀNH

Thiên-tân, 4-10 — Người Nhật nói rằng đã thực hành được phần thứ nhứt trong chương trình xâm lược Trung hoa, nghĩa là đã chiếm được Bắc định phủ, Thương chấu và Tuy viễn.

Phần thứ hai trong chương trình ấy là chiếm Thạch gia trang. Tại miền nầy, Nhật mới chiếm được Itchoru thôi.

NHẬT MỘT MỰC GIẾT HẠI DÂN TÀU

Thượng hải, 5-10 — 7 giờ sáng hôm qua, hơn 30 chiếc máy bay Nhật chia làm 3 đội, bay đi ném bom xuống Chân như Nam tường. Đến 9 giờ lại có 9 chiếc máy bay nữa bay ra ném bom xuống phía tây Thượng hải phá hủy hơn 20 căn nhà của dân Tàu: Có 3 người chết và 6 người bị thương.

Lại có tin 20 chiếc phi cơ Nhật, hôm qua bay luôn ở trên Giang loan, Hợp bảo phía bắc, Chân như, Nam trường v.v. ném rất nhiều bom. Nhân dân bị nạn rất nhiều.

QUÂN NHẬT CHIẾM ĐƯỢC GIA THÔN Ở THƯỢNG HẢI

Thượng-hải, 5-10 — Trưa hôm qua quân Nhật đã chiếm được Dương gia thôn. Trấn lộ trước quân Nhật có đánh nhau nhưng bị quân Tàu không cự lại rất mãnh liệt.

...VÀ ĐỨC CHÂU TRÊN MẶT TRẬN THIÊN-TÂN

Thiên-tân, 4-10 — Tại mặt trận Thiên tân, đội quân tiên phong của Nhật đã chiếm được Đức châu và đang tiến về phía nam, tới Hoàng hà.

(Xem qua trang 3 cột 3)

MỘT CẬU THIẾU NIÊN GIAM Ở SỞ MẬT-THÁM VINH, PHÁ NÓC NHÀ TRỐN MẤT

Theo «TRUNG BẮC TÂN VĂN», cậu Phạm đức Nhuận, 23 tuổi, quán làng Mai xá, phủ Diễn châu (Nghệ an), bị bắt vì chuyện chính trị, giam ở tòa Mật thám Vinh vài tuần nay. Đêm 1er rạng ngày 2 Octobre, cậu lên phá sàn gỗ trong buồng giam, lấy những song sắt, bắt leo lên tường, phá mái nhà giam, thọc thẳng ngồi, nhảy xuống trốn mất. Đến sáng ngày người gác mới hay.

Hiện đã cho truy tầm cậu ấy.

VẦN-VẦN

Đề Ngũ-hành-sơn

Không cao mà tiếng trời xưa nay.
Tiếng Ngũ hành sơn một cái nầy.
Động quanh quế sâu rên cả bóng.
Chùa phảng phất lặng khói lương bay.

Bia đề Ngự chữ hai đài ngất.
Đá khắc thi gia bốn vách dầy.
Sau trước đăng lâm đều đẹp khách.
Mấy ai đã vạch kiếp trên ai?

II

Ai xây non nước Ngũ hành sơn?
Trải mấy tinh sương vẫn ngất ngưởng.
Đài Vọng-giang sừng đài Vọng-hải.
Động Huyền không tiếng động Thông-thiên.
Đường vào Sơn thấy hàng thâm thâm.
Lối lại Thông vân đã chập chùng.
Hang gió Vô song bao cảnh lạ.
Nước non còn có cảnh nào hơn.

Ký

Việc dân thủy nhập điền ở Quảng nam

Ở xứ Trung-kỳ, đất xấu, dân nghèo, lại hay bị tai nạn nắng hạn, lụt lội làm cho dân không thể chống nổi trời. Chánh phủ đã để ý lập nông-giang các nơi, như Đồng cam ở Phú yên, Bái thượng ở Thanh-hóa, và ở Nghệ Tịnh cũng có nông giang to mới làm xong. Còn ở Quảng nam, trước nhà nước trù làm nông-giang các nước từ Phường Rạnh, việc chưa làm lại bỏ; sau này lại tính tùy theo địa thế từng nơi mà trữ liệu nước nước. Như miền nam sông Cái, địa thế khi khu nên đắp đập nhỏ giữ nước lại động đem ra ruộng trong vùng một như các đập Thạch-bàn, Vĩnh trinh, Phú lộc, Phú trạch, công việc đang làm sắp hoàn thành. Cận miền bắc sông Cái đã có sông nhỏ thông thương nhiều ít, nay chỉ đào thêm lạch cho thông các sông ấy và làm đập lớn (barrage) cản mực nước lên cao đặng sau đặt máy lấy nước lên ruộng. Công việc đào sông, xây đập ngăn nước lại đã hoàn thành, song chưa thấy đặt máy lấy nước cho dân dùng, dân rất mong.

Nay nhân ngày nhóm Hội-đồng thường niên viện Dân-biểu, lại [illegible] nghĩ có lưu ý đến vấn đề này chăng?

Q. C.

Cái khổ của dân miền núi ở Quảng ngãi

(Vỏ rầy cũng bị cấm)

Dân nghèo các làng: An bai, Ba tơ, Ba bình, Đồng xuân, Xuân đình, Thuận phong... tổng Hành cận, huyện Nghĩa hành, ngoài các nghề cấy, gặt, tranh cải ra, lại còn cái nghề vỏ rầy ở các gò: Gò Rộng, gò Crè, gò Cò, gò Mít, thuộc bộ làng An ba, để giăng lang, trồng sắn mà nuôi sống. Các gò ấy, chỉ lài rài những gai gốc vặt vạnh, chớ không có cái cây gì cho nên thân. Vả lại những rầy ấy toàn là đất xấu, nên mỗi lần vỏ phá như thế, chỉ trồng được một mùa, rồi phải bỏ hoang 5 7 năm cho phân tro bồi thêm lại mùa khác.

Năm nay, vừa tới mùa vỏ rầy, hương lý làng An ba, sức trùm địch rao cho nhân dân các làng ấy rằng: Thể lệ Kiểm lâm vừa rồi, sức cấm nghiêm nhặt: Phàm người nào vỏ phá cây núi, làm chết mất một cây, thì ngoài tội vạ ra, còn phải trồng lại cho được 10 cây khác, và xử bộ cũng bị tội nữa, nên ai nấy phải thụt nghề.

Dương hồi lúa cao gạo kém này, khoai sắn là vật cần nuôi sống của dân nghèo, mà có lịnh cấm như thế, thì nguy cho dân miền núi biết bao! Huống chi dân có cấm, thì cũng cấm ở những nơi rừng cao núi rậm, gò tốt cây nhiều, chớ nếu cấm cả các gò thấp, thì dân làm rầy, khó bề sống nổi!

Dương linh

Chiến - tranh với kinh - tế

(Tiếp theo trang 1)

Độ và Tứ-Xuyên, người Trung-hoa kinh dinh chỉ có mấy tiệm Liệu-lý, mấy tiệm cắp tóc v. v. ngoài ra không có gì. Theo tình trạng ấy, sự quan hệ về kinh tế giữa Trung Nhật trong lúc hình thời, người Trung-hoa bị cảnh «rắn dầu» toàn là bất lợi. Sống quả Trung Nhật chính thức tuyên bố chiến tranh thì đường kinh tế nói trên trở đầu ngược lại, nghĩa là phần lợi thuộc về Trung hoa mà Nhật lãnh lấy phần bất lợi. Bao nhiêu tư sản của người Nhật ở Trung hoa, Trung quốc cứ tịch thu hết, thế là Nhật tổn hại xấp mấy Trung hoa rồi, vì Trung hoa có gì tiền ở bên Nhật mà sợ sẽ tịch thu? Mà dầu không tịch thu hết tư sản của người Nhật ở Trung hoa, Người Nhật cũng không có phương pháp gì duy trì được ngọn «rắn dầu» kia.

Nói tóm lại như khai chiến chính thức thì kinh tế Trung hoa ở Nhật chả mất gì mà kinh tế Nhật ở Trung hoa bị thiệt hại rất to.

Đó là kể một mặt tư sản kinh tế để thấy rõ lẽ chiến tranh trì cửu thì Nhật chịu ảnh hưởng nguy hiểm như thế, huống ngoài ra nào lao động thiếu thốn, nào nông dân phản chiến, nào chiến giới phản đảng, những tấn kịch nguy hiểm có thể xảy ra, người Nhật đã chắc gì đã phương pháp đối phó mà trừ hẳn được những mối rắc rối đó?

Vậy chiến sự kéo dài tức là phần thắng lợi thuộc về Trung quốc...

. . .

Bài trên nói về mặt Nhật bản, có đáng thực tế, đáng gọi là «tri kỷ», song phần nguy hiểm của Trung hoa cũng không nhỏ, mà rành không nói đến, rõ là sót phần «tri kỷ».

Biết người mà không biết mình, cũng là mối nguy cho Trung quốc về lịch sử đã qua.

SÁCH MỚI!

KIẾM-THANH-HOA-ÁNH-LỤC

Kiếm-hiệp lịch-sử tiểu-thuyết

Bìa đẹp, chuyện hay, dày 64 trang lớn. Giá đặc biệt 0$20. Là một bộ chuyện rất hay trong pho «VÕ-THUẬT TIỂU-THUYẾT TÙNG-THƯ»

Chuyện nầy đọc dễ lý kỳ, lại có nhiều hình vẽ rõ để dạy các miếng võ bí hiểm do cụ Sơn-Ni ẩn thuật, chả thế:

AI ĐỌC CHUYỆN CÙNG PHẤN KHỞI
AI HỌC VÕ CÙNG GIỎI GIANG

Ở xa gởi mua thêm cước thường 5 xu, cước bảo đảm 16 xu, gởi contre remboursement là 51 xu. Thơ, mandat để cho nhà xuất bản như vầy:

NHẬT-NAM THƯ-QUÁN
102, Hàng Gai — HANOI

Việc trong nước

VINH

Xe hỏa lại nghiền chết người ở chỗ ấy

Thường những con đường cái có đường xe lửa đi qua thì có đặt người canh gác để phòng khi xe lửa đi qua không cho người qua lại. Thế mà ở ngay giữa thành phố Vinh, chỗ mái đường Auvergne giáp đường Doumer từ lâu có đường xe lửa đi qua, ngày cho đến đêm người qua lại không mấy khi ngớt, lại không đặt người canh gác, để xảy ra cái nguy hiểm!

Mới chiều tối hôm 27 Septembre, một người đàn ông bị xe hỏa nghiền đứt (T. D. đã đăng). Nay đúng hồi 6 Octobre hồi 8 giờ rưỡi, chiếc tàu thường ở Chợ-thượng về, qua khoảng đường ấy lại nghiền một bà già 60 tuổi đương mang rổ đi chợ tỉnh; tàu đứng lại thì bà già đã bị dập ngay chưa phải chết ngay lúc ấy. Bà nầy là vợ ông Phó Luận ở phố đề ngã (la quart'er).

Nhà chuyên trách được tin đã đến làm biên bản và cho tống táng.

Thế là hai mạng người trong khoảng 10 ngày chết ở một chỗ ấy. Mong sở xe lửa lưu tâm

Dân nguyện

QUẢNG-BÌNH

Vụ án đánh người đã xử

Tiếng-dân số 1089 ra ngày 31-7-37 đăng tin bọn Phan-Ích (Thế-lộc, Quảng-bình) xuất gia đình đến làng Hữu-lộc đánh trói ông Lê-[illegible] [illegible] ấy v. v. Vụ đến phá, cả bọn đều giam xét, chứng cớ đích thực, tòa sơ cấp Quảng-bình kêu án Phan-Ích 10 ngày phạt tù và bọn gia đình như Phan-Hảo, Phan-Điểm, Phan-Đàm, Phan-Khiêu, Phan-Bồ mỗi đứa 5 ngày phạt tù. Án lý tức thì nhị cấp Đồng-hới ngày 24-9-37, quan Tòa đem ra xử công y án. Nhưng bọn Lê-Khởi vắng mặt, vì gặp lúc trời mưa lụt lên không kịp. Sáng ngày sau Lê-Khởi lên hầu quan Tòa quở rằng đến trễ, sẽ có phạt. Ông Khởi kêu nài và cho rằng xử bọn kia nặng quá.

M. th. S.

Trông thầy giáo!

Trường sơ đẳng Xuân-đục (Quảng-ninh) được ơn chánh phủ cho phép lấy sở tại quyên tiền làm thành trường Kiểm bị (Plein exercice). Năm nay đã mở đến lớp nhì đệ nhất niên Ngày 16 Septembre 1937 hạnh vào lớp, số học sinh đến 70 trò. Bàn ghế đều sắp sẵn đã rồi. Nhưng tự đó đến nay đã trên 2 tuần lễ mà chưa có thầy giáo đến dạy, phụ huynh và học trò rất trông ngóng!

Mong nhà học chánh bổ cho một thầy giáo.

Muốn học

Công-báo phát chậm quá!

Quốc văn công báo của nhà nước cấp phát ra tổng lý, để cho dân xem những nghị định, chỉ dụ công các điều lợi lợi về chế luật lý, việc trồng trỉa hoa màu, việc tính tế v. v. Phần đông nhiều làng lý trưởng cất kỹ vào tráp, không cho ai xem, nghe nhiều người ta thán.

Nay như ở phủ Quảng-ninh ngày 3-10-37 mới thấy phát số 7 tháng Juillet 1937, cho các thầy chánh phó tổng. Chắc có 18 đến tháng 10 ta mới phát giao về làng. Sao phát chậm thế?

D. C.

TOURANE

Một làng ở nhượng địa mà không có trường học?

Làng An-hải, một làng rộng lớn thuộc đất nhượng địa, (Concession française) ở tả ngạn sông Đà (Rivière de Tourane), mười năm trên không có trường học, con em mang cái nạn dốt. Tuy trong làng cũng có một đôi thầy học, nhưng trường của mấy ông chỉ chứa được ít trò!

Vào khoảng năm 1934, mới có một cái trường, nhưng không phải của làng, thành thử trẻ em nghèo vẫn chỉ biết nuốt nước miếng nhịn thèm!

Vậy là cách 5, 6 tháng sau, thì trường ấy để lại một kỷ niệm bằng cái nền đất sét, lài lở chơ. Ông giáo V. thấy học trò vắng, buồn chán, bèn quách cái trường để hy dở về làm nhà ở!

Rồi, mất đến nay, trong làng, trừ 5, 7 đứa con của những nhà khá giả cho qua trường công ở Tourane, còn thì chẳng thấy bóng một em nhỏ nào cắp sách đi học.

Vậy, các ông hương bàn và các ông trưởng giả từ tâm, lẽ nào cứ làm ngơ, để mặc cho con em chịu dốt!

Một làng ở đất nhượng địa, gần đuôi vào mình đọi vào mà để cho con em không thấy ánh sáng, đáng trách mấy bác tai mắt trong làng.

Ng. H. Lai cảo

QUẢNG-NGÃI

Hiểu huề sao?

Vụ Nguyễn-Suyền hương bộ cựu làng An phú (Sơn-tịnh) bị hương lý làng Trường-thành (Tư-nghĩa) bắt đóng gông và trói giữ vợ con đến 7 ngày đêm, khi sau đến phủ Tư nghĩa hầu, lại bị quan Phủ tiền lý bắt giam đến hơn hai tuần nhựt, thân nhơn Suyền có đơn kêu nài lên Tỉnh; quan Phủ mới đến đã xét tha cho về (T. D. trước có đăng).

Vụ nầy quan Phủ tiền lý Tư nghĩa đã sức lý hương Trường thành và các điền hộ có ruộng đất tiếp giáp khai, thì không có giấy tờ gì để chứng rằng những bụi tre ở bờ ruộng đất Nguyễn-Suyền là nguyên quyền sách của làng Trường thành cả, mà hương lý làng ấy giám công nhiên gông trói Nguyễn-Suyền. Nên các đây đã có 3 lần thân trát đòi Nguyễn-Suyền đến nhà để cứu xử.

Một điều kỉ lạ là mỗi lần đòi Suyền đến nơi, không thấy quan hiểu xử lẽ gì, chỉ thấy tay [illegible] ấy bắt Suyền làm tờ hòa giải với hương lý làng Trường thành. Suyền không chịu hòa, nên bị giữ lại, mỗi lần đến đòi ba ngày phải bỏ công ăn việc làm. Suyền lại kêu nài lên quan Tỉnh xét. Ngày 3 tháng 9 ta (6-10-37) thấy có trát đòi lý hương làng An-phú đến Tư-nghĩa khai tánh hạnh Nguyễn-Suyền, không rõ khai để làm gì?

L. b. Kh.

Gạo cho đứa bé 8 tuổi chăng?

Trò Ngô Ba-Cừ, 8 tuổi, con Nguyễn-Thế làng Tân phú, tổng Hành-cận, huyện Nghĩa-hành, học trường trong làng, nhà ở cách trường độ một cây số. Bốn mai ngày 15 tháng 8 ta (19-9-37) chúa nhựt trường nghỉ dạy, vào lúc 8 giờ mai, thì nhà trường ấy lửa đâu phát cháy; mới cháy vài tấm tranh thì hàng xóm tiếp cứu tắt được. Không rõ vì sao qua ngày 18 (22-9-37) hương lý Tân phú làm tờ trình huyện rằng trẻ Nguyễn-Cừ làm đốt trường ấy, vì lấy chứng bọn Nguyễn-Huỳnh, Nguyễn-Thường, Trần-Cho, Thị-Biên khai rằng trong lúc trường cháy, bọn ấy thấy trò Cừ chạy tới rồi chạy về!

Ngày 20 tháng 8 ta, có đòi trẻ Cừ và bọn can chứng đến nhà ông khai, thì trẻ nói không đốt trường bao giờ. Không rõ quan xử sao.

Trẻ bé 8 tuổi mà bảo rằng đốt trường [illegible] ban ngày, tưởng là chuyện lạ có.

T. M.

KHO CHUYỆN

Theo «Công-Luận», bên Hoa-kỳ hiện có 5 triệu người gởi tiền vào nhà Băng mà quên lãnh! Tính số lưu lại ấy tới 190 triệu đồng đô-la. Có 65 người gởi cho nhà Băng 50 ngàn mà cũng quên phát. Trong số nầy có ông Đốc lý thành phố Nhiêu-ước La Guardia, đến khi nhà Băng viết thơ nhắc ông, thì ông nói thật có 18, 19 năm trước, lúc ông còn đi lính có gởi bạc cho nhà Băng mà rồi quên lửng.

Vì thế Hội nghị ở Hoa-thịnh-đốn mới rồi có thảo điều luật cho chính-phủ sung công hết số bạc gởi nhà Băng trên 20 năm mà không chịu lãnh.

Ở ta thì không ai gởi nhà Băng lại quên, nhưng số tiền trăng Quốc-trái có kẻ không biết lãnh, tưởng không ít!

Trong trận Trung-Nhật, người ta chú ý nhất là các thuộc địa của Nhật, như Triều-tiên, Đài loan, đều có quân cách mạng nổi dậy, thừa thế thoát ly «nước mẹ».

Quan lại Đài-loan lúc nầy thấy có điều lạ: theo tin Nam-kinh ngày 3-10-37 có 8 cái quan được tổng đốc Nhật ở Đài-loan thăng chức cho, mà họ đều từ chối cả! Vì thế người Nhật nghi họ thông đồng với quân cách mạng, đều bắt giam, hiện đã đem thất số 2 người.

Theo «Trung-bắc-Tân-văn», ở Hanoi mấy ngày đây người ta thường bàn tán việc một người chiến sĩ Việt-nam tên Lưu Hoằng, quán làng Mộc-quan-nhân, đã đệ đơn xin quan Thống-sứ cho giấy thông hành sang Hoa-bắc để đầu quân đánh Nhật.

Bác ta nói trong lúc Âu-chiến 1914-18, báo đã từng xông pha trong khói lửa, nay gặp nhịp nầy cũng là dịp kiếm ăn được, vì hiện không nghề nghiệp gì. Nghĩa là đầu quân đây mục đích vì bọc chân, chứ không phải vì tác [illegible] [illegible].

Xem thế thì hồ con ma đói vùng vinh lên, không sợ cái chết nữa!

Theo tin Genève (Nội-Ngoại) ngày 8-10-37, ủy ban xét về thời cuộc Viễn-đông đã duyệt tờ báo cáo cho rằng Nhật phải chịu trách nhiệm việc chiến tranh ở Tàu, vì Nhật làm trái hòa ước 9 nước.

Tờ báo cáo ấy dựa theo nghị án của đại biểu Tàu là Cố-duy-Quân, cho Nhật là nước đi xâm lấn đất người; xui các nước trừng trị Nhật về mặt kinh tế nữa.

Đầu cả! Trò hề cả! Ai đời người ta xô bom tan tành hết sông nổ vang trời, giết người cả đống, thế mà người Tàu sử bạ vào nhờ hội Quốc-liên là cái hội trẻ ranh!

Hội nầy cũng đưa cái giọng sáng để [illegible] ba chú khách!

Có lẽ khi nào người ta chỉ cậy nơi mình, đừng có dựa người ngoài, thì ấy mới khá. Vì ở đời nầy hai chữ «nhân đạo» chỉ để lót miệng của kẻ khôn mạnh ăn ít!

Bắt một người có súng lục trong mình

Lúc 8 giờ giờ 30 hôm 1er Octobre ông Trần văn Truyện ở nhà Băng Cần thơ (Nam-kỳ) vừa ra tới cửa, bị lính tuần thành và người hiện Tây xét bắt. Lục trong mình ông được 1 khẩu súng lục, một bức thơ của hội Việt nam Lao động ở Marseille gởi về nói việc tài chính của hội và hỏi về tình hình chính trị, lại một cái talon mandat của ông gởi qua hội V. N. L. Đ. Liên bị giữ về bót. Ông nầy người làng Thanh mỹ, hạt Trà vinh, đã can vài tội về chính trị.

Học báo «La revue Pédagogique»

Một nhóm giáo viên ở Hanoi vừa rồi đã xuất bản tờ học báo «La revue Pédagogique». Báo ra một tháng 2 kỳ, do ông Hoàng cô Thụy sáng lập, ông Vũ đình Liên làm ký Tòa soạn, chuyên soạn bài vở cho học sinh ban Sơ học Pháp Việt và Cao đẳng Tiểu học. Tòa soạn ở số 35 rue Goussard, Hanoi. Giá bán mỗi năm 1$80, 6 tháng 1$, mỗi số 0$10;

Bản báo có lời chào mừng bạn đồng nghiệp và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

Ai muốn biết địa dư, lịch sử, v.v., của tỉnh Kontum và nhất là công cuộc thực dân của người Nam ta ở trên đó;

Ai muốn biết tính tình phong tục của giống người Mọi: tục mê tín, cách tổ chức xã-hội vv...

Thì hãy đọc cuốn:

MỌI KONTUM

là một cuốn sách nghiên cứu rất công phu.

Giá 0$85, có bán khắp các hàng sách. Mua buôn mua lẻ hỏi tại Imprimerie MIRADOR HUẾ

Cước phí gởi sách người mua chịu.

Tại Tiếng Dân cũng có bán.

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ NHỊ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180 000 vé mỗi vé 1 đồng bạc. (NAM KỲ, CAO-MÊN BẮC-KỲ TRUNG-KỲ và AI-LAO) Nơi xổ định ở HANOI, và thời bán vé trước ngày xổ 2 ngày Các ngày xổ số sau nầy:

5 Août. 9 Septembre, 14 Octobre 2-12 1937 và 5 [illegible] 1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau nầy:

1 số trúng		4.000$	4.000$
5	»	1.000.	5.000.
60	»	100.	6.000.
360	»	50.	18.000.
3.600	»	10.	36 000.
4.029			72.000$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000$ 1 số trúng 40.000$
1 » » 20.000. 2 » » 10.000.

Những vé hoặc trúng hay không trúng về năm kỳ sẽ các năm bộ đều được dự vào cuộc mở chung lấy 5 lô lớn.

(HỦ-Ý: BỘ NAM-KỲ từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số 189.999 — BỘ CAO-MÊN từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số 389 999 — BỘ BẮC-KỲ từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số 589 999 — BỘ TRUNG-KỲ từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số 789.999 — BỘ AI-LAO từ số [illegible] đến số [illegible] và từ số [illegible] đến số [illegible]

MỘT TỜ BÁO VỀ HỌC-SINH

"POUR LA JEUNESSE SCOLAIRE"

riêng cho các nam, nữ học-sinh lớp nhất và lớp nhì các trường Pháp-Việt trong cõi Đông-Pháp

Bài vở do những vị giáo-sư lãnh nghề soạn.

Nhà in MAI-LINH — HANOI xuất-bản

Giá báo 1 năm 1$80 — mỗi số 4 xu

Ai mua báo cả năm trước ngày 1er Novembre 1937 được biếu sách ngang với số tiền báo, nghĩa là mua 1$80 báo, được biếu ngay 1$80 sách — Chỉ những bạn mua năm mới được sách biếu.

Thơ và mandat gởi về: MAI-LINH — HANOI

Đã có đĩa Victor mới

BAN **PHỤNG-HẢO**

Cô Phùng-Há, Tư-Sang.
M.M. Năm-Châu, Tư-Ut ca nhiều tuồng mới đặc sắc.

SOCOA
—HUE—

ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN
PHILIPS RADIO
VÀ
PILOT

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

ĐÀN ÔNG THẬN HƯ

THUỐC LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

của Lê-huy-Phách là thứ thuốc « bổ thận » hay nhất ở xứ này!

Thận là cơ quan hệ trọng cho sự sinh dục của đàn ông. Thận suy sinh nhiều chứng: đau lưng, váng đầu, rụng tóc, mờ mắt, ù tai, thân thể đau mỏi, buồn bã chân tay, tiểu tiện khi trong khi vàng, tinh khí loãng... hoặc sinh ra mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, nhiệt tinh, lãnh tinh, liệt dương. Các bệnh này đều làm kém đường sinh dục.

1) *Di tinh.* — Khi cương dương không cứng lắc nào, tinh khí không kiên được, mà tiết ra.

2) *Mộng tinh.* — Khi ngủ tưởng giao hợp với đàn bà, tinh khí cũng ra.

3) *Hoạt tinh.* — Tinh khí không kiên. Khi giao hợp tinh khí ra mau.

4) *Nhiệt tinh.* — Tinh nóng.

5) *Lãnh tinh.* — Tinh lạnh.

6) *Tinh khí bất sự nạp tử cung.* — Tinh khí rỉ rỉ, không bắn vào tới tử-cung.

7) *Liệt dương.* — Gân đàn bà mà dương không cường được.

8) *Sau khi khỏi bệnh phong tình.* — Đau lưng, rụng tóc, váng đầu, khắp thân thể đau mỏi, mới qui đầu, tiểu tiện có ít vẩn...

Có các bệnh kể trên dùng LƯỠNG NGHI BỔ THẬN số 20 của LÊ-HUY-PHÁCH đều khỏi cả. Bệnh lâu năm tầm cũng chỉ dùng tới 2, 3 hộp đã thấy hiệu nghiệm lạ thường! Giá 1$00 một hộp.

Thuốc này bào chế rất công phu có vị phải tẩm phơi hàng tháng để lấy dương khí; Có vị phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy thổ khí. Thuốc này làm toàn bằng những vị thuốc làm cho thận bổ được sinh khí, cố tinh, và đặt nhất là vị « hải cẩu thận ». Công hiệu của thuốc này không phải là nhỏ vì nó giúp cho mọi người được hoàn toàn như ý!

ĐÀN BÀ BẤT ĐIỀU KINH

Uống 1 hộp thuốc «Điều-Kinh» của LÊ-HUY-PHÁCH khỏi ngay

Kinh hành khi lên tháng, khi xuống tháng, hoặc 2, 3 tháng mới hành kinh một lần, hay thấy kinh 2, 3 lần trong một tháng... tức là kém huyết mà mắc bệnh bất điều Kinh để không điều, còn sinh ra nhiều chứng: váng đầu, ù tai, chóng mặt, mỏi xương sống, ăn ngủ không điều hòa...

ĐIỀU KINH CHÚNG NGỌC số 80 giá 1$50. Riêng dùng cho các bà đã có chồng mà mắc bệnh Bất điều. Dùng một hộp thuốc này kinh điều ngay, lại mau có thai.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1$00. Riêng dùng cho các cô chưa có chồng. Dùng một hộp thuốc này kinh nguyệt điều hòa, tăng thêm sức lực, khỏe mạnh luôn luôn...

LE-HUY-PHACH

N° 149, RUE DU COTON, 149 — HANOI

ĐẠI LÝ Ở TRUNG-KỲ. — Thanh hóa: Thái Lai 72 Route Rẽ thầy. Vinh: Sinh Ho 30 phố ga. Huế: Vân Hòa. 29 Paul Bert. Qui Nhơn: Trần văn Thăng Av Khải định Quảng-Ngãi: Lợi-Hưng Route Colonial 6 Khánh-hòa: Ng. Tính Tuyên Tuyên teakiosis. Tuy hòa: Ng.-a-Thiều. Dalat: Nhơn Nam dược phòng. Phan-rang: B. Tô-ceo. Phanri: Ích công-thương-cục. Faifoo: Châu-Liên, 223. Pont Japonnais Pleiku Thái quang Khanh. Và khắp các tỉnh lớn Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đều có đại lý.

LUẬN-ĐÀM

NHỮNG HƯƠNG-TỤC NÊN SỬA ĐỔI

Lâu nay thường nghe tiếng hô hào « cải lương tiến bộ », ai cũng trông mong, nhưng bước chân đến chỗ bùn lầy nước đọng làng xóm thôn quê thì mới rõ ràng những tiếng kêu gào kia toàn là lời nói suông cả. Vì những hủ tục lưu truyền xưa nay hiện nay trên giải đất này, có đến chín mươi phần trăm dân gian còn bo-bẹo giữ kỹ. Hình như họ không nghĩ tới cái đời năm châu một chợ này có những công việc gì cần thiết trên đường sống, hơn là thói tục mà họ cho là «quốc túy» kia.

Nói hương tục vẫn phiền phức thay! Tôi chỉ nói việc tế tự, tang lễ và hôn nhân, là ba việc thông thường nhà ai cũng có, làng nào cũng có, đáng chú ý hơn trăm ngàn mối tệ chất chồng sau lũy tre xanh. Ba việc đó quan hệ mật thiết đối với đời sống dân quê, mà còn thấy nhiều việc tế tự lố lăng, cần nên sửa đổi. Từ nhà thờ họ tự, cho đến miếu xóm, đình làng, chả mấy khi thấy một cuộc hội họp đông đúc mà không có xôi thịt. Tôi dám chắc rằng những ngày tế thần tế thánh, những ngày hủy nhật tiên nhân, chỉ nên gọi là những [illegible] phần đông người mình mượn cớ để đánh chén say sưa và nói càn nói dở, có khi gây chuyện tranh ngôi, đành thịt, gây chuyện xâu xé. Sao quan thân chức-sắc sắc lại quên rằng các ngài là tiêu biểu cho dân chúng dân em, các ngài ít khi nói đến vấn đề đắp đường khai giếng, hoặc dựng trường mở chợ, hoặc công ăn việc làm những vấn đề công ích thiết thực mà có thể giúp ích tình hình sinh hoạt của dân quê? Trái lại, những trường hiệp công tế thường thấy các ngài sắc chềm chệ ngồi trên chiếu đình trung, ra oai lớn tiếng, sai nạt bọn dân nghèo mà mục đích không ra ngoài phạm vi xôi thịt! Tôi kính phục phần đông các ngài là bậc tai mắt, là phường dân anh tự xưng giữ lễ giáo sao, mà thử nghĩ lễ giáo gì ở trong đám ăn uống đó? Các ngài phải hiểu rằng món tiền chi phí về việc tế tự thường năm không phải là ít, mà tiền đó là của dân, của làng; món tiền ấy có thể giúp nhân dân được nhiều việc lợi ích, hơn là mua nếp xôi, mua bò lợn kia.

Còn việc tế tự trong gia đình hoặc ngoài tộc đường, lễ thì bậc phụ huynh nên nhắc sơ lược cho tử con em biết qua về lịch sử và công trạng của những người đã quá cố mà hiện đương cúng đó; cái nầy nhóm lại chỉ qui lạy rồi xơi cho no say rồi có kẻ thì ra chuyện dùm xôi gói thịt, gieo cái mầm tham ăn vào trong óc con em như cái mà các ông phụ-huynh thường nói với con em: « sắm sửa áo quần đi họ ăn xôi », hoặc « con ngoan nhét rồi cho đi họ ngồi mâm»; Cái thói tục đáng ngán làm sao!

Việc tang tế — Đám tang là một việc buồn, nghi lễ của nó phải đơn giản mới hợp, miễn trong ai nấy đều tỏ lòng thương tiếc là được. Thế mà dân quê phần đông quen theo tục xưa lệ cũ: như một tang chủ, tuy thuộc về hạng nhà nghèo, nhưng vẫn chạy ngược chạy xuôi, vay mượn đồng tiền để thu xếp việc tang cho đình đám mới yên tâm, như vậy còn nghĩa lý gì? Lẽ là tùy theo nhà có nhà không, có đều gì buộc phải làm thế? Huống chi việc tống táng mà sắm những đồ hoa gấm màn mê như nhà cho lọc lõi, mà rước lấy mối vạ thì ích gì ta chớ? Người chết muốn thinh lặng từ giã cõi trần, sao lại có trống kèn long óc, sao người đi đưa lại kêu to la lớn, những cái đó có phải là biểu hiệu chính thức cho sự đau thương không? Thêm chi có nhiều nơi còn cỗ bồ, nhà có người chết thì không lo mai táng, cứ một mực giết bò, heo, sắm sửa bàn soạn; lại có nơi nhà chủ không muốn, làng xã bày đều bó buộc phải sắm xôi thịt, không là con bất hiếu. Ôi, cái hiếu lạ đời làm sao!

[illegible] — Kết vợ lấy chồng, là việc quan hệ của con em trai gái đã trưởng thành, mà cũng nền hạnh phúc của đời họ. Chúng nó phải hiểu biết nhau mới có thể

Xem qua trang 4 cột 3.

TIN VẮN

Cuộc nội loạn Tây ban nha còn kéo dài chưa biết khi nào liễu kết. Lại tin tức hằng ngày thường trái ngược nhau, không biết hễ tự vào đâu mà tiên đoán nó sẽ tiến kết thế nào

. . .

Các thầy sự đã đến Anh, Pháp hội đàm ở Oran về cuộc kiểm sát trong Địa trung hải

. . .

Người ta nói hiệp ước hải quân Anh, Pháp, Ý dự thảo ở Paris sẽ ký ngày mai.

. . .

Xứ Palestine lại có nội loạn. Nhiều lính tụ phái « Thanh niên hồi hồi » và Ai cập bị bắt.

THƠ-TÍN

Ô. T. B. L. Hà trung, Thanh-hóa

Bài « Tiền không đáng mất » của ông, phải có giấy chứng của người bị mất, mới đăng được.

Mấy ông Tá điền ở mấy tỉnh Nam, Nghệ, Bình định

Tình cảnh của các ông, nên phân với Chính-phủ. Bản báo đã đăng lời kêu của đồng nghiệp các ông ở mấy tỉnh ngoài, rồi, nên xin miễn đăng.

Ô. L. S. Đông xuân, Phú yên

Bài nói chuyện đến thầy, ông không để địa chỉ cho rõ ràng, chưa đăng được.

Ô. Trần minh Tính, Bình khê, Phúphong

Được mandat 2$ đến 10-8-38 còn thiếu 3$.

Ô. Trần văn Phàm, 1. P. Phanthiết

Được mandat 6$00 đến 30-6-38 hết hạn.

Ô. Trương nho Kỳ, Pho hát, Phanthiết

Được mandat 1$40 đến 15-12 37 hết hạn

Ô. Ng. Đoạt, Lợi An, Quảng Ngãi

Được mandat 3$ đến 31-10 37 hết hạn.

T. D.

Cuộc Trung-Nhật

(Tiếp theo trang 1)

NHƯNG CÓ TIN TRÁI NGƯỢC

Nam-kinh, 5-10 — Theo tin tức trong quân giới, thì quân Tàu vẫn giữ vững thành Đức châu.

PHONG TRÀO BÀI NHẬT Ở ANH, ẤN

Londres, 4-10 — Phong trào bài Nhật càng ngày càng hành trướng ở Anh và Ấn độ. Người ta chẳng những lên án không quên Nhật về việc công phá các thành phố Tàu và tàn sát lương dân Tàu, mà còn hết sức hăng hái cổ động tẩy chay Nhật nữa.

Báo giới Đức đến tỏ ý lo sợ giùm cho Nhật.

ĐẢNG CÁCH MỆNH TRIỀU TIÊN VÀ ĐÀI LOAN HOẠT ĐỘNG

Nam-kinh 3-10 — Các nhà đương cuộc Nhật được tin mật báo đảng cách mệnh Triều tiên và Đài loan nhân nhịp Trung-Nhật chiến tranh nầy, định trước ngày 10-10 nầy sẽ đồng thời khởi sự ở Bình nhưỡng (Triều tiên) và Long cơ (Đài loan), nên đã hạ lệnh cho các nhà chức trách Nhật ở hai xứ ấy phải đề tâm phòng giữ.

Có 8 sĩ quan Đài loan hôm vừa rồi được tổng đốc Nhật ở Đài loan thăng quan cho, nhưng đều từ chối, bị nghi là có liên lạc với đảng cách mệnh nên bị bắt giam, hiện hai người đã bị thắt cổ chết.

MẸ CON LẠC NHAU

Ai biết chỉ giùm

Tôi là Trần-thị-Ấm, người Huế, trước có làm nhà thương Huế, sau [illegible] con Thơm theo ở với Mme Devost. Nó có cái tẹo nơi trán và xấu người. Sau tôi để nó ở lại với Mme Devost, còn tôi sang Lào làm ăn. Nay đã 20 năm, tôi mới trở về Tam-kỳ thì con tôi đã x'ấu lạc xứ nào, tôi không biết. Xin nhờ ơn cô bác, ai biết con tôi ở đâu, chỉ giùm cho, tôi x'n đền ơn, kẻo mẹ con xa cách lâu, mà tôi tìm kiếm không đặng.

Hiện tôi ở tại Nhà Bè Lazaret, Phú-xuân Gia-định (Saigon), hoặc các ông bà viết thơ theo địa chỉ sau nầy:

Madame André dite Trần-thị-Ấm
Chez Monsieur Bội-Bì
en retraite à
Tam-kỳ — Quảng-nam (Annam)

Giúp nạn dân bị lụt ở Bắc-kỳ

Anh em làm việc nhà máy đèn (S I P E A) Quinhơn	7$00
Anh em làng sự tại phòng giấy Kiến trúc ở Dalat	5.00
M. M Phan-bá-Thân, Hội S. T. E. O. Đại-lãnh	1.00
Trương-Nhượng, làng Tử-bàn, Tam-Kỳ	2.00
Phan-Kinh — do —	0 70
Ng.-thị-Sáng — do —	0.50
Võ-thị-Đào — do —	0.50
Ng.-thị-Phẩm — do —	0.50
Đoàn Minh — do —	0 30
Nguyễn-Châu — do —	0.30
Lại-Chí — do —	0 20
Tô-thúc-Tiếng, Trương-Tài-Lương, Bằng-sơn	1.20
Ngu ân - khắc - Chiến Office Indochinois du riz à Battambang Cambodge	4.82
Cộng	27$02
Số trước	125$09
Tổng cộng	152$11

(Còn nữa)

Lời cảm tạ

THẦY DƯƠNG-LUYỆN,

ci-devant Chargé de l'infirmerie à Ba-to

Từ ngày thầy Dương-Luyện đến coi nhà [illegible] men, đối đãi với bịnh nhân trong lúc đau ốm, nhứt là hết lòng chịu khó trong kỳ chữa bịnh, như trước kia vợ Lương Cả ở Ba-tơ, bị con tử phúc trung, mà thầy đem con ra được, người mẹ nay đã lành mạnh. Ngày 12 tháng 6 năm nay, người vợ của Giáo Liêm ở Ba-tơ có mang, đi giữa đường, mới vừa bước chân xuống xe ô-tô, bụng đau trằn trọc, như muốn sẩy, nhưng nhà cửa xa xuôi, phải vào nhà thương, thì trong không có phòng nằm, chiếu chăn, giường phản cũng không, thầy vui lòng giúp cho giường, chiếu, mền, gối, cũng là mọi vật cần dùng trong lúc sanh sản, lại cho thuốc men, chiếu cố ân cần, mẹ mạnh con giỏi.

Chúng tôi đã thấy chữa đối bịnh nghèo nghèo như thế, và đối với người bịnh nào thầy cũng ân cần tử tế, chăm nom thuốc men, chẳng lấy ai cảm tạ ơn thầy, nên viết mấy giòng đăng báo.

Ng. q. L.

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT-SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thần-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khỏi-huyết sung-túc — Công-dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng bại, lở, ghẻ — Già suy yếu, trẻ ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỡ đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$00

CHÚ

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sơ phát: đau lưng, mỏi vai, mất ngủ, tai ù, đầu váng, cổ họng rát, mất khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi lăn mãi, chiêm bao mộng-mị vẩn vơ.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bào thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin định bản phân chất, được quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi người đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« .... Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt « trong sạch và sát trừ được vi-trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch được ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN: « .... Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu rất quí như SÂM một cây v. v.... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

Số 18

THI TỪ TÙNG THOẠI

MINH-VIÊN

(Tiếp theo)

XXVI

Cụ Đặng-nguyên-Cẩn, một nhà túc-học, sĩ-phu Nghệ-Tịnh xem như núi Thái-sơn, sao Bắc-đẩu, là một người bạn già của cụ Sào-Nam. Vốn người nhỏ bé, mặt mũi đen xám, ngoài văn-học ra, toàn không biết một thứ gì. Tướng cụ xấu, nếu như người không quen biết mà mới gặp cụ lần đầu tất cho là cái người không biết chữ « nhứt là một », mà ai có để trong bụng như kho sách, khi áp ngôn quần, cái ngòi bút cổ cảnh không ai sánh, cùng với cái tướng xấu quá đen quạm kia, hiệp thành cái lạ mà người đời ít có!

Phong-trào tân-học ở Nghệ-Tịnh, cụ cùng cụ Ngô-Tập-Xuyên đề xướng, mà cụ chuyên về mặt giáo-dục, thường tự sánh với Phúc-trạch-du-Cát Nhật-bản. (1) Cụ trước có làm quan lại Kinh, sau làm Đốc-học Nghệ-an và Đốc-học Bình-thuận, quan trường vẫn trọng cụ. Cụ giao du khắp cả trong nước, thường tự xưng là phái ôn-hòa, lấy việc đào-tạo bọn hậu-tiến làm trách-nhiệm mình. Bọn học trò cụ ở Nghệ-Tịnh nhiều người xuất sắc, trong đám tân học, như Ngư-Hải (Đặng-thế-Thân), Tùng-Nham (Nguyễn-văn-Ngôn), đều học trò cao tức của cụ, sau chết vì việc nước cả.

Ra đảo sau một tháng, cụ có bài thơ cảm tác:

Hồi thế hà sơn bách cảm tinh,
Kỷ nhân đông độ kỷ nam hành,
Thiên hiên nhứt tự cô nhiêm khứ,
Hải thượng hà niên mã giác sanh,
Côn côn quần công liên lão đại,
Phiên phiên thiếu tuấn thục tài thành,
Bình sanh mạn đạo ôn hòa phái,
Tâm qui Ai-đình A-lạc khanh.

四首何山百感井
幾人東渡幾南行
天邊一自丸都去
海上何年馬角生
袞袞羣公俱老大
翩翩少俊孰成成
平生漫道溫和派
慚愧埃庭亞聖卿

DỊCH:

Ngẩnh lại non sông rối ruột tằm,
Mấy người đông độ mấy vào Nam.
Rồng dương rẫu đã phăng qua biển (2)
Ngựa mọc sừng kia đợi mấy năm!
Già nửa các ngài thôi đả chán,
Trẻ trăng một lủ có ai chăm.
Bình sanh vẫn phái ôn hòa đấy,
A-lạc Ai-đình hổ phải cam. (3)

XXVII

Chúng tôi ra đảo hơn 3 tháng, mà chưa được giáp mặt cụ Tây-Hồ, chỉ thông tin và nói chuyện trên tờ giấy (chúng tôi ở trong khám, còn cụ ở ngoài làng An-hải). Một ngày nọ, tôi mượn cái thẻ bài của một tên tù làm sở rầy, ra làm ngoài sở rau nọ mới được gặp cụ đi câu cá gần đó, chúng tôi mới xin phép người cai cùng nhau nói chuyện mấy phút đồng hồ. Tôi thấy cụ đã rụng 2 cái răng cửa mà cụ lại thấy tôi tóc bạc nhiều, nên lấy làm lạ (tôi 30 tuổi thì tóc bạc, năm ấy 33 tuổi bạc hết gần nửa). Hai chúng tôi ngó nhau mà cười. Tôi có bài tuyệt:

Khả liên cụ thị đào Côn-lôn,
Bi thử sâm thương kỷ hồn hồn,
Ngã phát thương thương xi lạc,
Tương phùng nhứt tiếu lưỡng vô ngôn.

可憐俱是到崑崙
彼此參商幾魂魂
我髮蒼蒼君齒落
相逢一笑兩無言

DỊCH:

Kiếp tù chung một cỏi ven trời,
Hai ngã sâm thương cách mỗi nơi.
Tóc tớ bạc phơ răng bác rụng,
Gặp nhau không nói ngó nhau cười.

XXVIII

Sanh-ly đã khổ, lại dồn lấy cái buồn tử biệt, người không phải cây đá, không thể không đau lòng, huống bạn chúng tôi là hạng người đa tình. Tiểu-La tiên-sanh ra đảo độ mấy tháng thì được tin buồn ở nhà gởi ra cho hay phu nhân tạ thế, anh em có câu đối chia buồn cùng tiên-sanh.

Câu đối của tôi:

Nhị thập niên văn kê đắc đán,
Đắc chi biệt trợ vi đa; tráng chi vị thù, khứ quốc thử hồi thân nhứt diệp.

Thiên lý ngoại kiến nhạn tư hương, đương thử ly bồn vị định, ai bưu thốc chí, khai giám vô ngôn lệ thiên hàng.

二十年聞鷄得旦，得之賀助爲多；壯志未酬去國此回身一葉。
千里外見鴈思鄉，當此離魂來定；真腸斷處淚千行。

DỊCH: Hai mươi năm nghe gà đợi sáng, vẫn nhờ hiền-trợ giúp nhiều, chí lớn chưa đền, lìa nước tấm thân như chiếc lá,

Ngoài ngàn dặm trông nhạn nhớ nhà, đương lúc ly bồn chưa định, tin buồn vội đến, xem thơ không nói luống rơi châu.

Câu đối của cụ Thai-sơn:

Đại trượng phu dĩ Ý-đại-lợi vi thê; khách lý khai giám, song đề hiệp thu nhĩ nữ lệ.

Hiền phu nhân diệt Việt-nam phần tử, sơn đầu hóa thạch, nhứt thanh du hoàn quốc dân hồn.

大丈夫以意大利爲妻，客裏開緘，雙淚合收兒女淚。
賢夫人赤越南一分子，山頭化石，一聲猶喚國民魂。

DỊCH: Đại trượng phu lấy nước Ý làm vợ nhà, đất khách được tin, giọt lệ chả vì nhi nữ chảy.

Hiền phu nhân cũng Việt-nam một phần tử, đầu non hóa đá, hồn thiêng sớm gọi quốc dân về.

(1) Fuku-Tzech, nhà đại giáo dục Nhật hồi đầu đời Minh-trị duy tân, lấy khoa đạo nghĩa thực.

(2) A lạc khanh là danh nhân nước Ai cập.

(3) Sâm thương là sao hôm sao mai không thể cùng nhau.

(Sẽ tiếp)

Bưu cơm chiều dùng **GRAIN de VALS** Thuốc tây nhẹ Làm cho gầy

Bệnh Quý Thuốc Tiên

Nếu các ngài mắc bệnh Lậu, hay Tim-La, mới hay đã nhập cốt, hay Lậu đã Nhập-cốt, thì trong người vẫn được khỏe mạnh, chỉ khi nào thèm dâm uống rượu vào, trong người mệt nhọc thì sáng có đi mủ, hay nước đái vàng, hay có sắc trắng, như thế là lậu nhập cốt, bệnh như thế vẫn tính đi lại với vợ, khi người vợ mắc phải thì không đau buốt gì, chỉ thấy ra khí hư, huyết bạch, cau các vì trùng sự nó ẩn vào trong tử cung, thì hay lạnh bụng, đau bụng, đau gió cơn (Hétérie) đa thì vàng, hay nóng nảy vật, hay nhức đầu v. v., vì không đau buốt, vì tử cung nên đàn bà nó ngăn và ẩn, vì thế thông mấy người biết tưởng không phải bệnh lậu, như thế đã lây sinh ra lắm bệnh nguy hiểm lắm. Vậy các ngài mắc cần bệnh đã mà đã uống đã các thứ thuốc, trong Nam, ngoài Bắc, rồi, bệnh vẫn không khỏi vẫn rất hết nọc độc. Thì cứ tin dùng thuốc HOÀNG-VĂN-ÁI của Ninh-xá BẮC-NINH (Tonkin) nặng thế nào cũng mau khỏi và rất hết nọc độc, người không hại, không hại sinh dục, thực như thế, chứ bán hiệu không như mọi người nói như thần, như thánh rồi lại chỉ là lừa người có bệnh, là mất bệnh cần, các thuốc của bản hiệu hễ uống là khỏi, thuốc lậu 1$00; Tim-La 2$00 1 lọ, khi mua gửi lính hãy giao ngân; bán tại LÊ NGUYÊN Phố Khách, Quảng Lợi, Chợ Gồm Phố Hàng, Mai Linh 69 Avenue Paul Doumer Haiphong, các đại-lý Huế, Saigon, vân vân.

TRỊ TẬN GỐC
uyệt nọc các chứng bịnh
Phong tình

Chỉ có thuốc

SƯU - ĐỘC BÁ - ỨNG - HOÀN

HIỆU

ONG - TIÊN

hay hơn hết, bất
cứ bịnh nặng nhẹ lâu mau
thế nào, dầu cho độc đi nữa thuốc

SƯU - ĐỘC BÁ - ỨNG - HOÀN

Hiệu ÔNG-TIÊN cũng tống lôi gốc
độc ra dứt tuyệt khỏi căn
trừ cũng không hại
sanh dục không
hành bịnh
nhơn

Cam đoan chắc chắn, trăm người không
sai một (chắc như vậy).

ĐÓN COI SỐ BÁO TỚI

bức thơ ở Pháp-quốc
gởi về khen tặng

Có bán khắp nơi

Những hướng tục nên sửa đổi

(Tiếp theo trang 2)

lấy nhau ở suốt đời với nhau. Cân nhắc so đọ về gia thế mà không xét đến tư cách con người, rồi là việc trái ngược. Theo thuyết hôn nhân tự do, thì nên cho con em tự chọn lựa, vì sự tự do lấy rất chính đáng mà có lẽ lại thích hợp hơn là cha mẹ bén lửa, miễn là không vượt ra ngoài lễ giáo. Vậy các ông phụ huynh nên châm chước bớt chế độ hiện thời và khuyên bảo cho nam nữ thanh niên chưa vợ chưa chồng, nên lấy sự thực làm đầu, cho con em được tham dự trong khi hội ngị về việc trăm năm của chúng.

Trên là mấy tệ trong ba việc tế tự, tang lễ và hôn nhân, tưởng nên đặt một thể lệ nhất định, sức bắt nhân dân phải tuân theo, thì vấn đề cải lương hương tục mới không có kết quả mỹ mãn, vì hiện nay trong thôn quê phần đông thất học, không đủ sức mà cải lương một việc gì, nhứt là đối với hủ tục mà phần đông bọn ích kỷ lợi dụng như mấy bác làng, không mong gì họ đổi cũ theo mới được.

Ng. K. Ch.

Trời nóng giết người
Các nhà sư cần để ý

Lúc nắng khi trời độc địa nóng oặc, nên con người mà nhất là trẻ con thường hay sanh ra ban cua, ban trắng, ban đỏ, ban đất, trái trời, trái rạ, trái giống, v. v... làm cho nóng nẩy trong mình như lửa đốt, hay là cơn nóng cơn lạnh, miệng trời khô khan khát nước, nhức đầu, tứ chi rã liệt, nếu không sớm trị để lâu nhập vào Tâm, Can, Tỳ, Phế làm cho nóng mê man, sốt, nói sàm, hết sức nguy hiểm cho tính mạng vô cùng, hãy dùng thuốc THỐI NHIỆT TÁN hiệu ÔNG-TIÊN trong 5 phút hết liền. Thấc như vậy. Mỗi gói: 0$10.

Người kén xỏ cách nào?

Dùng thuốc tiên xỏ hiệu ÔNG-TIÊN cũng đặng vì không đắng không hôi, không phạt tỉ, không đau bụng, khỏi cần kiêng cữ, lúc đang có việc ăn uống như thường, nó xỏ vô số đâm đạnh phần đo và cần lắm. Mỗi gói: 0$10

Thuốc ho bổ phổi hiệu ÔNG-TIÊN

Trị ho gió, ho phong, ho nắng, ho cảm, ho hen, ho có đàm hoặc không đàm nằng đàn bà có thai mà ho, ho sinh hậu, dùng đến thuốc này, quí Ngài cũng sẽ vui lòng khen tặng vô cùng. Mỗi gói 0$10. Có bán khắp nơi và hai chi cuộc Saigon, 128, rue d'Espagne, Dakao, 128, Boulevard Albert 1er bán chạy nhất.

LẠI CÒN BỆNH HỌ SỔ MŨI KHÔNG CHỮA!

Đích rồi, đó là bị bệnh ho sổ mũi mà không chịu chữa! Mắc đau ngực rồi, ho cả ngày, nghe như gió thổi trong phổi, người ấm ức rất khó chịu, khạc nhổ mai gần chết ngạt!

Các người nên lưu ý tới các điềm ấy, có khi vì vậy mà sinh ra ốm đau tăng tật, chết cũng nên. Các người nên biết rằng uống thuốc ngọt "Vosges Cazé" chắc thế nào cũng khỏi. Bệnh ho người dần đi, các ống phổi như mới sơn dầu, làm cho đờm dễ chảy ra ngoài, không bị tắc nghẹn nữa. Thuốc đó ở lại trong phổi, làm cho phổi được mạnh mẽ hơn trước.

Biết bao nhiêu người khỏe sở nên chịu lấy bà Stouff làm gương! Bà đó ở «2, rue de la Gare à Audincourt, Doubs» có viết cho chúng tôi cái thơ này:

« Thật thế, ông ạ, tôi xin nói cho mọi người biết rằng thuốc ngọt xứ Vosges chữa bệnh ho thật là khiến hiệu. Đã lâu năm tôi bị đau phổi, chữa thế nào cũng không khỏi. Sáng dậy người tôi ấm đến mất mặt, chả làm gì được cả.»

« Tôi ho nhiều quá, thành ra đánh thức cả mọi người trong nhà. Một bà láng diềng bèn cho tôi uống thuốc ngọt xứ Vosges, được ít ngày, bệnh ho tan mất. Tôi sung sướng quá, ngủ yên, vui làm việc. Động một tí tôi uống ngay một thìa thuốc ngọt xứ Vosges. Thuốc thật tốt, tôi khỏi ngay».

Sirop Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu: CAZÉ, Pharm. 68 bis, Avenue de Châtillon, Paris

INJECTION PEYRARD

Thuốc thực hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỀ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU một bệnh hay tái đã lâu rồi. Trong 223 người A-Rập dùng thuốc này thì bình bệnh hết 221 người (Y theo lời phán của Trung-y ở Alger). Bán cùng các nhà thuốc nổi danh.

Là thứ canh-ki-na
BỔ HƠN HẾT
Uống vào:

1°) — người già cả, mới ốm khỏi, được mạnh mẽ, chống lại sức
2°) — đàn bà mới sinh, chống lại mẫu
3°) — chả thể thao thêm sức

Đến tại
POINSARD & VEYRET
HANOI HAIPHONG
và các cửa hàng bán rượu tốt.

RCA

Máy hát VICTROLA
Máy hát COLUMBIA
Máy hát DOUGLAS
là 3 hiệu máy tốt nhất.
Xin hỏi Catalogue nơi bản hiệu

ĐẠI-LÝ:
LÊ-VĂN-TÀI
82 — rue Georges Guynemer — 82
SAIGON

Rượu - Chổi Hoa - Kỳ

Sinh-đá, Tê-thấp, Tập-vế, Sai-gân tim-thịt, Chảy-máu đốt-tay, Cảm-hàn cảm-thử, Sổ-mũi hắt-hơi, Đau-xương đau-mình, sáng dậy đau lưng thoa điều kiến hiệu.

Muốn mua hỏi ở các nhà Đại-lý bán thuốc PHÒNG-TÍCH «CON CHIM».

Cáo bạch

Các nhà buôn nên biết...

Mỗi nhà chỉ mất có năm $' xu tem gửi thơ về lấy mẫu và giá bảng ngay thời sẽ được giá bạ, kéo ít ngày nữa thời giá lại cao hơn.

Nhân tiện xin giới thiệu với các ngài nhà AN-THÀNH mới nhận thêm được máy làm áo chemisette ở Tây gửi về, nên lại mới chế ra các kiểu áo chemisette Croisée Nữ mới rất đẹp, phần nhiều các bạn trẻ về phái đàn mới rất ưa kiểu Croisé AN-THÀNH.

AN-THÀNH có bán các thứ hình lụa Nội-hóa, các thứ áo chemisettes, Croisées, Pullovers, Chandails, quần tắm bằng coton và laine các thứ tất Sport và tất kaki nhà Hình hiệu nay đang đông nhiều, còn nhiều thứ hàng khác.

Bán buôn giá đặc biệt.

AN-THÀNH
N° 43, Rue de la Soie, 43 — HANOI

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

S — SHELLCOOL
H — SHELL A CYL
E — HUILE SHELL
L — GRAISSE SHELL
L — *Biết chắc dùng mãi.*

Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

SỐT RÉT LÂU NGÀY RẤT CÓ HẠI ĐẾN THÂN THỂ

PHÁT - LÃNH - HOÀN ĐẠI - QUANG

Trừ khỏi bệnh sốt rét rất hay. — Phàm những chứng sốt rét có cơn, sốt rét lâu ngày, sốt rét liên miên, sốt rét ngã nước, (rét rừng) rét nhiều nóng ít, hay là rét ít nóng nhiều, hết thảy các chứng thuộc về ngược tật, hễ uống thuốc Phát-Lãnh-Hoàn Đại-Quang đều khỏi hẳn, trừ tuyệt nọc rét, không khi nào phát lại. Nhất là ở những mạn ngược, sơn lam chướng khí rất nặng, nên hay sinh ra chứng rét rừng, nếu trữ sẵn thuốc này mà phòng thân thì chẳng lo chi hết.

Mỗi lọ giá . . . . . 0$10 — 12 lọ giá . . . . . 1$00

KHẮP CÁC NƠI TRONG CÕI ĐÔNG-PHÁP ĐỀU CÓ ĐẠI-LÝ

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

29 — PHỐ HÀNG NGANG
HANOI — GIAY NO. SỐ: 805

Tiểu-thuyết «S.P. [illegible] Hiệp» đã ra số 7 để biếu không. Xin nhớ đón xem.

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Le Gérant: SUYNH-THỤC-KHANG